

مقررات بین المللی پیرامون دآوری در تجارت بین الملل

تالیف
رضا خوش بخت
مهدی خوش بخت

انتشارات قانون یار

۱۳۹۵

سرشناسه	: خوش بخت، رضا، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: مقررات بین المللی پیرامون داوری در تجارت بین الملل/تألیف رضا خوش بخت، مهدی خوش بخت.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۷۷-۴۷-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص ۱۲۳.
موضوع	: داوری بین المللی تجاری
موضوع	: International commercial arbitration
شناسه افزوده	: خوش بخت، مهدی، ۱۳۷۵ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ خ ۷م ۹/۷۲۴۰۰
رده بندی دیویی	: ۳۴۱/۵۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۱، ۵۴

انتشارات قانون یار

مقررات بین المللی پیرامون داوری در تجارت بین الملل

تألیف: رضا - ش. خ. - مهدی خوش بخت

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن ناصحی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۷۷-۴۷-۳

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۶۰ کتابفروشی رسولی (چراغ دانش سابق)

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول
۱۱.....	«تعریف و مفهوم داوری»
۳۵.....	فصل دوم
۳۵.....	«ابعاد حقوقی داوری»
۹۵.....	فصل سوم
۹۵.....	«داوری در تجارت بین الملل»
۱۱۹.....	نتیجه گیری
۱۲۳.....	منابع و مآخذ

کتاب حاضر با هدف بررسی مقررات بین المللی پیرامون داوری در تجارت بین الملل انجام شده است. این تحقیق از نوع تحقیق‌های توصیفی - تحلیلی می‌باشد. و نتایج موضوع نشان می‌دهد که داوری در تجارت امروزه یک روش معمول در حل و فصل اختلافات بین المللی محسوب می‌شود. داوری ریشه در یک نظام حقوقی ملی ندارد و صلاحیت آن به توافق طرفین منوط است؛ داوری یک رسیدگی خصوصی محسوب می‌شود، جلسات به صورت غیرعلنی برگزار می‌شود و مهم‌ترین امتیاز داوری در مقایسه با رسیدگی از طریق دادگاه، نقش طرفین در انتخاب داورها و انتخاب وکیل است. طرفین علاوه بر اصل داوری، نسبت به جزئیات مهم دیگری از قبیل تعداد داورها، محل داوری و مقررات اختیاری ناظر به داوری، توافق می‌کنند. قرارداد داوری باید به صورت کتوب باشد؛ توافق بر داوری معمولاً به صورت شرط ضمن عقد و یا در یک قرارداد مستقل منعقد می‌شود. رأی داوری به خودی خود قابلیت اجرایی ندارد، بنابراین رأی مزبور باید جهت اجراء به یک دادگاه ملی ارجاع شود.

وقتی قرارداد تجاری بین المللی منعقد می‌شود امکان پیدایش اختلاف از جهات مختلف وجود خواهد داشت. لذا از طرفین این قراردادها انتظار این است که با تعیین مرجع حل اختلاف و نیز قانون حاکم بر قرارداد حل چنین اختلافات قراردادی را پیشاپیش خودشان تسهیل نمایند. البته برای حل اختلافات شیوه‌های مختلفی، از جمله مذاکره، مصالحه، داوری و دادگاه وجود دارد که در میان آن‌ها دو شیوهی اقامه‌ی داوری در دادگاه و داوری از اهمیت و کارایی ویژه‌ای برخوردارند. این دو شیوه دارای نقاط اشتراک و افتراق هستند. از جمله نقاط مشترک آن دو یکی وجود روش رسیدگی مخصوص هر یک - یکری صدور رأی و در غایت اجرای آن می‌باشد. از موارد افتراق بین دو شیوهی مزبور دولتی بودن دادگاه و لزوم رعایت آیین دادرسی مدنی در آن، و غیر دولتی و غیر رسمی بودن روش داوری که در آن استفاده از آزادی اراده‌ی طرفین دعوی و نیز داور در انتخاب نسبی نحوه‌ی رسیدگی به دعوی

مطروحه و آزادی نسبتاً کامل آنان در تعیین قوانین قابل اعمال بر مسائل ماهوی دعوی می‌باشد (سروی مقدم، ۱۳۸۹).

اختلافات تجاری در دنیا اصولاً با استفاده از داوری تجاری بین‌المللی حل و فصل می‌شود. در کنار شکل‌گیری داوری تجاری بین‌المللی به عنوان مرجعی فراملی برای حل و فصل اختلافات تجاری، به تدریج نظام حقوقی جدید شکل گرفت که از نظام حقوقی ملی و بین‌المللی متمایز گردید و به قواعد فراملی مشهور شد (انصاری و مبین، ۱۳۸۷).

توافق اولیه جهت ارجاع حل و فصل اختلافات به داوری به طور ضمنی مبین این امر است که حکم داوری صادره، خاتمه رسیدگی باید اجرا گردد. چنانچه احکام داوری به تعداد قابل ملاحظه‌ای اجر نگیرد و یا اشکالات و موانعی در اجرای آن بروز نماید، دیگر داوری فاقد ارزش و اعتبار خواهد بود (حدادزاده، ۱۳۸۰).

در مورد نقاط قوت و مزایای داوری، نویسندگان حقوقی امتیازات مختلف و متعددی را بیان کرده‌اند. اهم این نکات، علاوه بر خصوص و غیر رسمی بودن تعیین زمان و مکان و آیین رسیدگی داوری، به رسمیت شناخته شدن می‌باشد. داوری با ویژگی مورد نظر طرفین و نیز حق انتخاب قانون حاکم بر قرارداد توسط طرفین می‌باشد که این حق در قانون ۳۶ ماده‌ای داوری تجاری بین‌المللی ۱۳۷۶ ایران به صورت صریح و تحت شرایطی به رسمیت شناخته شده است (سروی مقدم، ۱۳۸۹).

اما به این نکات باید توجه شود: داوری هم‌چون دادگاه از حمایت‌های وسیع قانون‌گذار برخوردار است و قوانین مختلف ضمن اعلام اعتبار آن شرایط لازم را هم مقرر می‌دارند؛ طرفین قراردادهای بین‌المللی اصولاً می‌توانند هر شخص یا اشخاصی را که به تشخیص خود دارای تخصص و سایر ویژگی‌های مطلوب باشد به عنوان داور انتخاب نمایند. همچنین طرفین این قراردادها اصولاً می‌توانند قانون حاکم بر ماهیت اختلافات قراردادی خود را که متناسب با موضوع و شرایط حرفه‌ای خود تشخیص می‌دهند و مایلند که داور بر اساس آن داوری نماید، انتخاب کنند. و طرفین داوری اصولاً می‌توانند آیین رسیدگی داوری، به عبارت دیگر

نحوه‌ی عمل داور و روش اداره و ارزیابی ادله‌ی ارائه شده به داوری را خودشان مشخص نمایند به شرطی که ناقض قوانین آمره‌ی کشور محل داوری نباشد.

داوری از حیث سرعت در رسیدگی و تعیین تکلیف دعوی بدون اتلاف وقت امتیاز خاصی دارد، این که با داوری اسرار تجاری شرکت‌ها از افشا شدن مصون می‌ماند امتیاز ویژه برای شرکت‌های تجاری موفق و بزرگ است زیرا طبق قانون جلسات دادگاه‌ها باید علنی تشکیل گردد مگر در شرایط خاص مندرج در قوانین؛ حفظ روابط تجاری و دوستانه بین تجار با استفاده از روش حل اختلاف داوری بهتر قابل تأمین می‌باشد. و در نهایت می‌توان گفت که هزینه‌های داوری اصولاً نسبت به هزینه‌های مختلف و گزاف دادگاه بسیار ناچیز می‌باشد (خزاعی، ۱۳۹۰).

با توجه به تسریع در قوانین داخلی کشورها و فرهنگ‌های مختلف در تمام دنیا باید به این موضوع توجه می‌شد که قوانینی جامع و عادلانه که دارای فاکتور جهان شمولی باشد تدوین و اجرا گردد؛ قوانین فراملی بین مهم را انجام داده‌اند. در شرایطی که چنین قوانینی وجود داشته باشند دادگاه‌های کشورها به صورت ملی و بی‌سی به اجرای احکام داوری تجاری بین الملل خواهند پرداخت؛ اما این موضوع به معنای اشراف کامل دادگاه‌های داخلی بر احقاق حق نخواهد بود. این تحقیق قصد دارد به بررسی و سنجش کار و داوری تجاری بین الملل بپردازد و مشخص سازد که اجرای احکام داوری تجاری دارای چه جایگاهی هستند و از نظر قوانین بین المللی در چه وضعیتی قرار دارند.